

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 maja 2018 r.

Pozycja 83

POSTANOWIENIE z dnia 11 grudnia 2017 r. Sygn. akt Ts 16/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.A. w sprawie zgodności:

art. 618f w zw. z art. 95 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904) z art. 45 i art. 64 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 stycznia 2017 r. (data nadania) E.A. wystąpił o stwierdzenie, że art. 618f w zw. z art. 95 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim orzekanie o wynagrodzeniu biegłego powołanego przez sąd pozostawia temu samemu sądowi, który powołał biegłego, jest niezgodny z art. 45 i art. 64 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z czerwca 2014 r. przyznał wynagrodzenie skarżącemu występującemu w sprawie jako biegły. Sąd ten zakwestionował czas pracy biegłego i przyznał mu mniejsze wynagrodzenie niż wnioskowane. Następnie, w wyniku zażalenia, Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z października 2014 r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Postanowienie Sądu Okręgowego zostało doręczone skarżącemu 26 kwietnia 2016 r. Skarżący 24 czerwca 2016 r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu pełnomocnika z urzędu. Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z grudnia 2016 r. utrzymał w mocy postanowienie referendarza sądowego Sądu Rejonowego w K. z września 2016 r. o oddaleniu wniosku skarżącego o przyznanie pełnomocnika z urzędu. Postanowienie Sądu Rejonowego zostało doręczone skarżącemu 20 grudnia 2016 r.

Zdaniem skarżącego zaskarżony art. 618f k.p.k. w zw. z art. 95 k.p.k. narusza art. 45 i art. 64 Konstytucji przez to, że pozostawia orzekanie o wynagrodzeniu biegłego – na posiedzeniu niejawnym – sądowi, który biegłego wyznaczył, a wobec którego biegły pozostaje w stosunku zależności. Jak dowodzi skarżący, postanowienie w sprawie nie zostało wydane

przez sąd niezależny i bezstronny wobec biegłego, co doprowadziło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 7 czerwca 2017 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej. Pismem z 19 czerwca 2017 r. pełnomocnik skarżącego odniósł się do powyższego zarządzenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p. TK.

Trybunał zwraca uwagę na to, że w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. Oznacza to, że warunkiem złożenia skargi nie jest każde naruszenie Konstytucji, ale tylko takie, które dotyczy przepisów statuujących wolności lub prawa człowieka i obywatela. Z tego względu, w skardze konstytucyjnej trzeba wskazać konkretną osobę, której wolności lub prawa naruszono, przedstawić oznaczone (poręczone, zapewnione, gwarantowane, chronione) w Konstytucji wolności lub prawa, które naruszono, oraz określić sposób tego naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK).

W analizowanej skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 618f k.p.k. w zw. z art. 95 k.p.k. w zakresie, w jakim orzekanie o wynagrodzeniu biegłego powierza się temu samemu sądowi, który biegłego powołał.

Trybunał zwraca uwagę na to, że zaskarżony art. 618f k.p.k. normuje – w pięciu jednostkach redakcyjnych – zagadnienia związane ze sposobem obliczania i przyznawania wynagrodzenia biegłemu, jednak skarżący nie skonkretyzował, której z nich stawia zarzut niezgodności.

Jest przy tym oczywiste, że art. 618f k.p.k., przyznając biegłemu prawo do wynagrodzenia za wykonaną opinię, nie określa, który organ powinien ustalić wysokość tego wynagrodzenia. Kwestię tę reguluje natomiast art. 618l § 1 k.p.k., w myśl którego „należności świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza oraz specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych ustala i przyznaje sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze”. W konsekwencji, sformułowane przez skarżącego zarzuty powinny odnosić się do art. 618l § 1 k.p.k., nie zaś – jak to wynika ze skargi – do art. 618f k.p.k.

Skarżący zarzucił niezgodność art. 618f w zw. z art. 95 k.p.k. również w zakresie, w jakim przepisy te pozwalają na orzekanie o wynagrodzeniu biegłego na posiedzeniu niejawnym.

Trybunał przypomina, że wskazany przez skarżącego art. 95 § 1 k.p.k. rozstrzyga, że „sąd orzeka na rozprawie w wypadkach wskazanych w ustawie, a w innych – na posiedzeniu. Orzeczenia wydawane na posiedzeniu mogą zapadać również na rozprawie”. Z kolei art. 95 § 2 k.p.k. stanowi, że „referendarz sądowy wydaje postanowienia na posiedzeniu”.

Co istotne, przepisy te określają jedynie fora, na jakich zapadają orzeczenia wydawane przez sąd czy referendarza sądowego. Nie ulega przy tym wątpliwości, że nie dotyczą zasady jawności posiedzeń, gdyż materia ta została unormowana w art. 95b § 1 k.p.k., w myśl które-

go „posiedzenie odbywa się z wyłączeniem jawności, chyba że ustawa stanowi inaczej albo prezes sądu lub sąd zarządzi inaczej”.

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, Trybunał stwierdza, że z treści zaskarżonych przepisów nie można zrekonstruować zarówno normy kompetencyjnej, która powierzałaby sądowi ustalanie wysokości wynagrodzenia biegłego, jak i normy rozstrzygającej o orzekaniu przez sąd na posiedzeniu niejawnym (bez udziału biegłego). Dlatego Trybunał uznaje, że art. 618f w zw. z art. 95 k.p.k. nie mógł doprowadzić do zarzucanego w skardze naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego.

Okoliczność ta – zgodnie art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK – uzasadnia odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.